Votaziun dal pievel

29 da november 2026

Emprim project

Conclus federal davart la finanziaziun supplementara da la AVS tras in augment da la taglia sin la plivalur

Segund project

Iniziativa dal pievel «Per ina limitaziun dals fieus artifizials»

Terz project

Iniziativa dal pievel «Gea a taglias federalas gistas er per ils pèrs maridads – Per finalmain metter ina fin a la discriminaziun da la lètg!»

Quart project

Midada da la Lescha davart il material da guerra

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Explicaziuns dal Cussegl federal
Edì da la Chanzlia federala
Fin da redacziun: 26 d’avust 2026

Emprim project

Conclus federal davart la finanziaziun supplementara da la AVS tras in augment da la taglia sin la plivalur

Curt e concis	→	4–5
En detagl	→	12
Arguments	→	20
Text da votaziun	→	24

Segund project

Iniziativa dal pievel «Per ina limitaziun dals fieus artifizials»

Curt e concis	→	6–7
En detagl	→	26
Arguments	→	30
Text da votaziun	→	34

Terz project

Iniziativa dal pievel «Gea a taglias federalas gistas er per ils pèrs maridads – Per finalmain metter ina fin a la discriminaziun da la lètg!»

Curt e concis	→	8–9
En detagl	→	36
Arguments	→	44
Text da votaziun	→	48

Quart project

Midada da la Lescha davart il material da guerra

Curt e concis	→	10–11
En detagl	→	50
Arguments	→	56
Text da votaziun	→	60

Ils videos da votaziun:

admin.ch/videos-rm

L'app davart las votaziuns:

VoteInfo

Curt e concis

Conclus federal davart la finanziaziun supplementara da la AVS tras in augment da la taglia sin la plivalur

Situaziun da partenza

Il mars 2024 ha il pievel svizzer acceptà l'Iniziativa per ina 13avla renta da la AVS. La 13avla renta vegn pajada per l'emprima giada il december 2026 a las var 2,6 milliuns persunas pensiunadas. Quai custa al cumenzament passa 4 milliardas e pli tard passa 5 milliardas francs. La Confederaziun sto surpigliar bundant in tschintgavel da quests custs. Il rest n'è actualmain betg finanzià. Cun la 13avla renta ha la AVS gia l'onn 2026 dapli expensas che entradas. Senza entradas supplementaras s'engrondescha il deficit dad onn ad onn e la AVS perda pli e pli fitg l'equiliber finanzial.

Il project

Perquai ha il parlament concludì da finanziar ina part da la 13avla renta da la AVS cun auzar la taglia sin la plivalur (TPV) per 0,4 puncts procentuals. Betg pertutgada da l'augment da la taglia sin la plivalur è tscherta rauba dal mintgadi, sco victualias u medicaments. L'augment porta entradas supplementaras d'approximativamain 1,4 milliardas francs per onn a la AVS. Ensemen cun la contribuziun federala cuvra el circa la mesadad dals custs supplementars per la 13avla renta da la AVS. Uschia sa reduceschan ils deficits annuals che resultan pervia da las expensas supplementaras per la 13avla renta da la AVS, e las reservas da la AVS (Fond da cumpensaziun) diminueschan main svelt. Per pudair augmentar la taglia sin la plivalur dovri ina votaziun. L'augment po entrar en vigur il pli baud il cumenzament da l'onn 2028. Per ils onns 2026 e 2027 na datti pia nagina finanziaziun supplementara per ils pajaments da la 13avla renta da la AVS.

En detagl	→	12
Arguments	→	20
Text da votaziun	→	24

Dumonda da votaziun

Vulais Vus acceptar il conclus federal dals 19 da zercladur 2026 davart la finanziaziun supplementara da la AVS tras in augment da la taglia sin la plivalur?

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Gea

Il Cussegl federal ed il parlament vulan ina AVS cun finanzas stabilas. L'augment da la taglia sin la plivalur per la 13avla renta da la AVS è in pass impurtant en quest connex. Sur la taglia sin la plivalur vegnan ils custs per extender la AVS repartids sin tut las generaziuns. Tscherta rauba dal mintgadi, sco victualias, è exceptada da l'augment.

admin.ch/finanziaziun-supplementara-AVS

Punct da vista da la minoritad dal parlament

Na

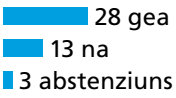
Ina minoritad dal parlament refusa il project. Ella vuless finanziar la 13avla renta da la AVS en il rom da la proxima refurma. En quest connex na duain las finanzas da la AVS betg vegnir stabilisadas mo tras entradas supplementaras, mabain er tras mesiras structuralas, sco per exempel in augment da la vegliadetgna da renta.

parlament.ch > RM > chavazzins, fatschentas … > 24.073

Votaziun en il Cussegl naziunal

Votaziun en il Cussegl dals chantuns

Curt e concis

Iniziativa dal pievel «Per ina limitaziun dals fieus artifizials»

Situaziun da partenza

Fieus artifizials sveglian reacziuns fitg differentas. Per ils ins tutgan els tradiziunalmain tar il 1. d'avust e pli e pli savens er tar Son Silvester. Per auters èn fieus artifizials ina malempernaivladad che chaschuna canera, contaminescha l'ambient e spaventa ils animals. Oz existan numerusas prescripziuns, sco limitas da vegliadetgna ed obligaziuns da permissiun, che reglan l'utilisaziun da fieus artifizials. Ultra da quai pon ils chantuns e las vischnancas restrenscher u scumandar la vendita e l'utilisaziun da fieus artifizials. Els han pia la pussaivladad da reducir las consequenzas negativas dals fieus artifizials.

L'iniziativa

Las iniziantas ed ils iniziants vulan che la glieud, ils animals e la natira vegnian protegids meglier cunter canera, substanzas nuschaivlas en l'aria, ruments, accidents ed incendis che vegnan chaschunads da fieus artifizials. L'iniziativa dal pievel «Per ina limitaziun dals fieus artifizials» vul scumandar la vendita e l'utilisaziun da fieus artifizials che fan canera. Ella na definescha betg, tge che vala sco fieus artifizials che fan canera e che duain perquai vegnir scumandads. Fieus artifizials che fan pauca canera, sco fieus bengals e vulcans convenziunals, duain restar permess tenor las iniziantas ed ils iniziants. Plinavant pudessan ils chantuns conceder permissiuns excepziunalas per occurrenzas d'impurtanza surregiunala, per exempel per il di da la festa naziunala il 1. d'avust u per autras festas popularas. Er a chaschun da talas occurrenzas na duain persunas singulas dentant betg dastgar arder fieus artifizials che fan canera.

En detagl	→	26
Arguments	→	30
Text da votaziun	→	34

Dumonda da votaziun

Vulais Vus acceptar l'iniziativa dal pievel «Per ina limitaziun dals fieus artifizials»?

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Na

Per il Cussegl federal ed il parlament va l'iniziativa memia lunsch. Fieus artifizials tutgan per bleras persunas tar las festivitads dal 1. d'avust u da Son Silvester. Las grevezzas tras fieus artifizials èn limitadas sin paucs dis da l'onn. L'utilisaziun è gia oz reglamentada fermamain. Ils chantuns e las vischnancas pon restrenscher supplementarmain ils fieus artifizials.

admin.ch/iniziativa-cunter-fieus-artifizials

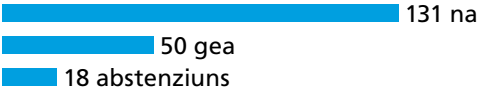
Recumandaziun dal comité d'iniziativa

Gea

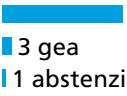
Tenor il comité protegia l'iniziativa la glieud, ils animals e l'ambient e stgaffescha cleras reglas naziunalas. L'iniziativa intervegnia là, nua che la grevezza cumenzia: tar ils fieus artifizials privats che detuneschan e fan gronda canera. Fieus artifizials publics e fieus artifizials paschaivels e bufatgs, sco vulcans, restian pussaivels.

feuerwerksinitiative.ch

Votaziun en il Cussegl naziunal

Votaziun en il Cussegl dals chantuns

Curt e concis

Iniziativa dal pievel «Gea a taglias federalas gistas er per ils pèrs maridads – Per finalmain metter ina fin a la discriminaziun da la lètg!»

Situaziun da partenza

Pèrs maridads e betg maridads èn suttamess oz differentamain a la taglia. Cun l'imposiziun da taglia individuala ch'il pievel ha acceptà ils 8 da mars 2026, scroda quest tractament different. A partir da l'onn 2032 vegnan tut ils pajataglias suttamess sin plaun federal e chantunal individualmain a la taglia. Quai vul dir: mintga persuna suttametta a la taglia sias atgnas entradas e sia atgna facultad.

L'iniziativa

Cuntrari a l'imposiziun da taglia individuala prevesa l'iniziativa, che las entradas dals pèrs maridads vegnan vinavant quintadas ensemen per la taglia federala directa. Plinavant na duain pèrs maridads betg vegnir dischavantagiads envers auters pajataglias. Omadus fatgs duain da nov vegnir fixads en la Constituziun. Il parlament ha 3 onns temp per realisar l'iniziativa cun ina lescha. Sch'ina tala lescha n'entra betg en vigur fin l'onn 2030, sto il Cussegl federal introducir l'uschenumnada calculaziun da taglia alternativa: en quest cas vegn la taglia federala directa d'in pèr maridà calculada tant tenor l'imposiziun da taglia cuminaivla sco er tenor l'imposiziun da taglia da persunas betg maridadas. Il pèr maridà paja lura la summa pli bassa. Las consequenzas finanzialas da l'iniziativa dependan da la realisaziun tras il Cussegl federal ed il parlament. Sin basa da las tariffas da taglia dad oz dastgassan cunzunt pèrs maridads vegnir distgargiads, tut tenor la realisaziun, per tut en tut circa 680 milliuns fin 3 milliardas francs per onn tar la taglia federala directa. Sin plaun chantunal valess a partir da l'onn 2032 percunter l'imposiziun da taglia individuala, sche quai na vegn betg adattà fin lura en las leschas.

En detagl	→	36
Arguments	→	44
Text da votaziun	→	48

Dumonda da votaziun

Vulais Vus acceptar l'iniziativa dal pievel «Gea a taglias federalas gistas er per ils pèrs maridads – Per finalmain metter ina fin a la discriminaziun da la lètg!»?

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Na

Il Cussegl federal ed il parlament recumondan da refusar l'iniziativa. La puniziun da la maridaglia vegn gia abolida cun l'imposiziun da taglia individuala. L'iniziativa privilegescha pèrs maridads envers persunas betg maridadas e stgaffescha novas malsegirezzas, perquai ch'ella po chaschunar sistems fiscals cuntradictorics tar la Confederaziun ed ils chantuns.

admin.ch/imposiziun-pers-maridads

Recumandaziun dal comité d'iniziativa

Gea

Per il comité represchenta l'iniziativa modernitad, gistadad e simpladad. Ella portia ina schliaziun pragmatica e francheschia in cler princip en la Constituziun: pèrs maridads vegnan suttamess communablamain a la taglia federala directa e na dastgan betg vegnir dischavantagiads envers auters pajataglias.

ja-zu-fairness.ch

Votaziun en il Cussegl naziunal

102 na
97 gea
0 abstenziuns

Votaziun en il Cussegl dals chantuns

24 na
20 gea
0 abstenziuns

Curt e concis

Midada da la Lescha davart il material da guerra

Situaziun da partenza

La Lescha davart il material da guerra definescha, sut tge premissas che armas, sistems d'armas e parts d'armas dastgan vegnir exportads. L'export na vegn per exempel betg autorisà, sch'il stadi da destinaziun è involvì en in conflict armà u violescha dretgs umans. L'export è er exclus, sch'ins sto temair, ch'il material vegnia duvrà cunter la populaziun civila u dà vinavant illegalmain.

Il project

L'offensiva da la Russia cunter l'Ucraina ha pegiurà fermamain la situaziun da segirezza en l'Europa. Per ch'il Cussegl federal possia reagir adequatamain sin las novas sfidas, ha il parlament concludì d'adattar las cundiziuns per exportar material da guerra. Sche quai è cumpatibel cun la neutralitad, cun ils interess da la politica exteriura u da segirezza, dastga material da guerra da nov vegnir furnì ad in stadi partenari ch'è involvì en in conflict armà. Da nov po il Cussegl federal er divergiar dals criteris d'autorisaziun, sch'igl èn avant maun circumstanzas extraordinarias e sche quai è necessari per defender ils interess da la Svizra. Ils stadis che cumpran material da guerra da la Svizra, na ston plinavant betg pli garantir en mintga cas, ch'els dettian vinavant quest material mo cun il consentiment da la Svizra ad auters pajais. Er vinavant ston las permissiuns adina esser cumpatiblas cun il dretg da neutralitad, ils dretgs umans ed autras obligaziuns internaziunalas. Cunter questas midadas èsi vegnì fatg in referendum. Perquai vegn il project suttamess a la votaziun dal pievel.

En detagl	→	50
Arguments	→	56
Text da votaziun	→	60

Dumonda da votaziun

Vulais Vus acceptar la midada dals 19 da december 2025 da la Lescha federala davart il material da guerra (LMG)?

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Gea

Cun las adattaziuns previsas vulan il Cussegl federal ed il parlament procurar, che la Svizra possia exportar material da guerra a stadis partenaris e mantegnair ina industria d'armament cumpetitiva en Svizra. Quai è ina premissa, per che la Svizra neutrala possia sa defender en cas d'ina attatga.

admin.ch/material-da-guerra

Recumandaziun dal comité da referendum

Na

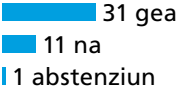
Tenor il comité èsi pussaivel – tras la schluccada da la Lescha davart il material da guerra – da vender u dar vinavant armas svizras a stadis arbitrars. Uschia creschia il privel cleramain, ch'ellas arrivan en ils mauns da gruppas terroristicas e vegnan duvradas en guerras. La midada da la lescha donnegeschia massivamain la segirezza e la neutralitad da la Svizra.

kriegsmaterial-referendum.ch

Votaziun en il Cussegl naziunal

Votaziun en il Cussegl dals chantuns

En detagl

Conclus federal davart la finanziaziun supplementara da la AVS tras in augment da la taglia sin la plivalur

Debatta parlament	→	20
Arguments dal Cussegl federal e dal parlament	→	22
Text da votaziun	→	24

Situaziun da partenza

La AVS è vegnida stgaffida l'onn 1948 ed è la pli impurtanta ovra sociala da la Svizra. 2,6 milliuns persunas survegnan oz ina renta da la AVS. Per bleras dad ellas è questa renta l'entrada centrala en la vegliadetgna. Las votantas ed ils votants han acceptà il mars 2024 l'iniziativa dal pievel «Viver meglier en la pensiun (Iniziativa per ina 13avla renta da la AVS)». L'iniziativa fixescha, che tut tgi che retira ina renta da vegliadetgna, survegn ina 13avla renta da la AVS. L'emprima giada vegn la 13avla renta pajada il december 2026.

Funtaunas d'entradas da la AVS

La AVS cuvra sias expensas per gronda part cun las contribuziuns da las persunas assicuradas e dals patruns. L'onn 2025 han questas contribuziuns importà var 70 pertschient da las entradas. Bundant 20 pertschient da las entradas derivan da la Confederaziun – quai è fixà uschia en la lescha. La Confederaziun finanziescha sia contribuziun principalmain cun meds finanzials federals generals sco er cun las taglias sin tubac e spirituosas. Ulteriurs var 9 pertschient da las entradas derivan da la taglia sin la plivalur (TPV) sco er da la taxa sin casinos. L'onn 2025 ha la AVS gì entradas da bundant 55 milliardas francs. Ultra da las entradas resultan mintgamai retgavs or da l'investiziun da las reservas da la AVS. Quests retgavs pon variar vaira fitg.[1]

Consequenzas da la 13avla renta da la AVS
Dapli renta

La decisiun dal pievel davart la 13avla renta procura per in'extensiun da la AVS. A partir dal 2026 survegnan persunas pensiunadas betg maridadas fin a 2520 francs dapli renta per onn. Per pèrs maridads èn quai maximalmain 3780 francs. La 13avla renta vegn pajada ina giada per onn, mintgamai il december.

1 «Finanzierung der AHV», Uffizi federal d'assicuranzas socialas UFAS (bsv.admin.ch > Sozialversicherungssystem > Alters- und Hinterlassenenversicherung (AHV) > Organisation und Finanzierung der AHV > Finanzierung der AHV)

Custs supplementars

La 13avla renta da la AVS custa l'onn 2026 passa 4 milliardas francs. Perquai ch'il dumber da persunas pensiunadas s'augmenta e perquai che las rentas vegnan adattadas regularmain al svilup da las pajas e dals pretschs, s'augmentan er las expensas: a partir da l'onn 2035 custa la 13avla renta da la AVS approximativamain passa 5 milliardas francs per onn. La Confederaziun finanziescha bundant in tschintgavel da las expensas da la AVS. Quai vala er per la 13avla renta. La Confederaziun surpiglia pia l'emprim passa 800 milliuns e pli tard passa 1 milliarda francs dals custs che resultan da la 13avla renta da la AVS.[2]

Deficits pli e pli gronds

Pervia da las expensas supplementaras per la 13avla renta da la AVS s'augmentan ils deficits annuals da la AVS: l'onn 2026 surpassan las expensas las entradas gia per pli che 1 milliarda francs; senza entradas supplementaras creschan ils deficits annuals – tenor las stimaziuns actualas – sin bunamain 5 milliardas francs fin l'onn 2035.[3]

2 «Finanzielle Lage und Perspektiven der Alters- und Hinterlassenenversicherung AHV», Uffizi federal d'assicuranzas socialas UFAS (↗ bsv.admin.ch > Reformen & Analysen > Finanzen & Perspektiven > Finanzen AHV)

3 «Finanzielle Lage und Perspektiven der Alters- und Hinterlassenenversicherung AHV», UFAS (guardar annotaziun precedenta). Eventuals retgavs sin ils daners dal fond da la AVS ch'èn investids, n'èn betg resguardads en questa calculaziun, perquai ch'els pon variar vaira fitg tut tenor la situaziun economica.

Fond da cumpensaziun da la AVS

Sur il Fond da cumpensaziun da la AVS vegnan liquidadas tut las entradas ed expensas da la AVS. En il fond arrivan en spezial las contribuziuns da las persunas assicuradas e dals patruns sco er la contribuziun federala ed ina part da la taglia sin la plivalur. Or dal fond vegnan pajadas cuntinuadamain tut las prestaziuns da la AVS. La lescha prescriva, ch'il fond na dastga per regla betg sa sbassar sut l'import d'ina expensa annuala da la AVS. Il Fond da cumpensaziun da la AVS vegn er numnà «reservas da la AVS».

Il Fond da cumpensaziun da la AVS ademplescha duas funcziuns impurtantas:

1. El gulivescha divergenzas tranter las entradas e las expensas e garantescha che las rentas pon vegnir pajadas er, sche las entradas sa reduceschan temporarmain durant temps economicamain difficils.
2. Daners dal fond vegnan investids sin ils martgads da finanzas e portan en temps economicamain buns retgavs supplementars a la AVS.

Reservas pli e pli pitschnas

Pervia dals deficits annuals sa reduceschan tant las reservas sco er la stabilitad finanziala da la AVS. Gia l'onn 2027 crodan las reservas sut la valur da 100 pertschient da las expensas annualas, ch'è prescritta da la lescha. Fin l'onn 2035 importassan questas reservas – senza mesiras – anc circa 50 pertschient da las expensas annualas. Pli ditg ch'i dat deficits e pli gronds ch'els èn – e pli svelt ch'il nivel dal fond sa reducescha. Uschia sa diminueschan ils retgavs sin il chapital investì cuntinuadamain. Ultra da quai po la AVS minimar main bain svilups negativs, sch'ella ha pli paucas reservas. Senza entradas supplementaras vegnan ils custs per serrar las largias da finanziaziun pli e pli gronds.

Il project

Il zercladur 2026 ha il parlament concludì da finanziar ina part da la 13avla renta da la AVS cun auzar la taglia sin la plivalur: la tariffa normala vegn auzada per 0,4 puncts procentuals dad oz 8,1 pertschient sin 8,5 pertschient. La tariffa speziala per l'hotellaria vegn auzada dad actualmain 3,8 pertschient sin 4 pertschient. La tariffa reducida da 2,6 pertschient na vegn percunter betg auzada. Tscherta rauba dal mintgadi, sco victualias, medicaments, gasettas, revistas e cudeschs, ubain tschertas lavurs u tscherta rauba da l'agricultura na vegnan pia betg engrevgiadas pli fitg.

Finanziaziun supplementara da la AVS tras in augment da la taglia sin la plivalur (TPV)		
	Tariffas actualas da la TPV[4]	Sch'il project vegn acceptà
Tariffa normala	8,1 %	8,5 %
Tariffa speziala	3,8 %	4,0 %
Tariffa reducida per tscherta rauba e tscherts servetschs	2,6 %	2,6 %

Betg tut la rauba e tut ils servetschs èn suttamess a la taglia sin la plivalur: exceptads èn per exempel ils tschains da locaziun per abitaziuns u las premias da las cassas da malsauns; ils exports èn liberads dal tuttafatg da la taglia sin la plivalur.

Deficits annuals pli pitschens

Tras l'augment da la taglia sin la plivalur resultan a partir da l'onn 2028 entradas supplementaras per la AVS; quellas importan a partir da l'onn 2029 circa 1,4 milliardas francs per onn.[5] Uschia sa reduceschan ils deficits annuals che resultan pervia da las expensas supplementaras per la 13avla renta da la AVS. Tras l'augment da la taglia sin la plivalur importa il deficit l'onn 2035 approximativamain anc circa 3 empè da 5 milliardas francs.

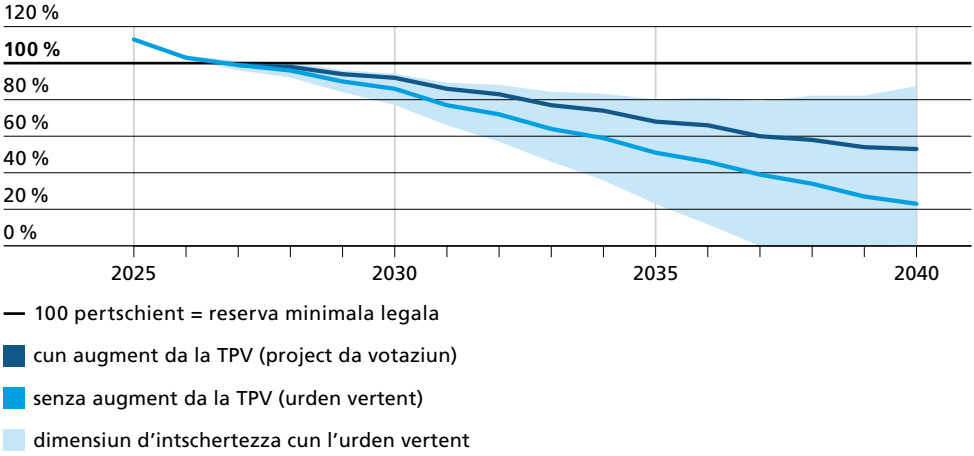
4 La tariffa normala da la taglia sin la plivalur vala usualmain per tut la rauba e tut ils servetschs imponibels che n'èn betg suttamess expressivamain ad ina tariffa reducida, ad ina tariffa speziala u a nagina taglia sin la plivalur. Per tscherta rauba dal mintgadi, sco victualias, medicaments, gasettas, revistas e cudeschs, ubain per tschertas lavurs u tscherta rauba da l'agricultura vala ina tariffa reducida da la TPV. Per l'hotellaria vala ina tariffa speziala. Durant la sessiun da stad 2026 n'è il Cussegl naziunal betg entrà en il project per prolungar questa tariffa speziala suenter l'onn 2027. A la fin da redacziun da questas explicaziuns n'aveva il Cussegl dals chantuns anc betg prendì ses conclus ed i n'era anc betg decidì, sch'il parlament prolunghescha la tariffa speziala. Sche la tariffa speziala vegniss abolida, fiss l'hotellaria suttamessa a partir da l'onn 2028 a la tariffa normala.

5 L'onn da l'introducziun, il 2028, van sco emprim circa 1,1 mia. francs a la AVS, perquai che la taglia sin la plivalur vegn pajada cun in tschert retard. Las entradas supplementaras stimadas fan – en il decurs dals onns – il medem svilup sco las entradas da la taglia sin la plivalur.

Reducziun pli plauna dal fond da la AVS

Grazia a las entradas pli grondas ed als deficits annuals pli pitschens sa reduceschan er las reservas main svelt. Uschia cuvra il fond da la AVS l'onn 2035 previsiblamain stgars 70 pertschient empè da var 50 pertschient da las expensas annualas.

Situaziun dal Fond da cumpensaziun da la AVS (en pertschients d'ina expensa annuala)
Perspectivas finanzialas cun e senza augment da la TPV (prognosas 2026 dal UFAS)

L'Uffizi federal d'assicuranzas socialas UFAS calculescha mintg'onn las perspectivas finanzialas da la AVS. Las calculaziuns sa basan sin bleras supposiziuns, uschia che las prognosas cuntegnan intginas intschertezzas. Pli lunsch che las calculaziuns tanschan en l'avegnir, e pli intschertas che las prognosas daventan. Las perspectivas finanzialas 2026 mussan, co che la situaziun dal Fond da cumpensaziun da la AVS sa sviluppa fin l'onn 2040 sut las supposiziuns tschernidas. Las duas lingias mussan il scenari da referenza, sch'ins resta tar l'urden vertent (senza auzar la TPV) e sch'ins auza la TPV tenor il project da votaziun. Il scenari da referenza prolunghescha las tendenzas dals onns passads. La surfatscha blau clera mussa, entaifer tge dimensiun ch'il svilup effectiv pudess sa mover, sche la TPV na vegn betg auzada.

Funtauna: «Finanzielle Lage und Perspektiven der Alters- und Hinterlassenenversicherung AHV», Uffizi federal d'assicuranzas socialas UFAS (bsv.admin.ch > Reformen & Analysen > Finanzen & Perspektiven > Finanzen AHV)

Consequenza da l'augment da la taglia sin la plivalur

Pervia da l'augment da la taglia sin la plivalur daventan blera rauba e blers servetschs pli chars. Tras l'augment da la taglia sin la plivalur planisà resulta – tenor las stimaziuns da l'Administraziun federala da taglia – en media ina chargia supplementara annuala da circa 180 francs per chasada (15 francs per mais). Chasadas cun entradas mensilas bruttas fin 4600 francs ston quintar en media cun custs supplementars da var 7 francs per mais. Per chasadas cun entradas da 6700 fin 9400 francs importa la chargia supplementara stimada en media circa 13 francs per mais. Per chasadas cun entradas da passa 13400 francs vegnan spetgadas expensas supplementaras da circa 28 francs per mais.[6]

Nagin augment da la tariffa reducida

Il parlament ha concludì da betg auzar la tariffa reducida da la taglia sin la plivalur per tscherta rauba dal mintgadi. Da quai profitan en spezial chasadas cun entradas pli bassas. Ellas impundan ina pli gronda cumpart da lur expensas per victualias ed autra rauba dal mintgadi che chasadas cun entradas pli autas. Cunzunt per chasadas cun entradas pli bassas è la grevezza supplementara perquai pli pitschna.

Votaziun obligatorica

L'autezza da la taglia sin la plivalur è reglada en la Constituziun. Perquai sto il pievel decider davart mintga augment. La tariffa pli auta da la taglia sin la plivalur pudess vegnir introducida il pli baud il cumenzament dal 2028. Per fixar il termin è cumpetent il Cussegl federal.

6 Las cifras sa basan sin stimaziuns da l'Administraziun federala da taglia sin fundament da la retschertga davart ils budgets da las chasadas (RBC) cun expensas e pretschs dals onns 2018–2019, pia senza resguardar la chareschia e las midadas dal cumportament da consum ch'igl ha dà dapi lura. Er qua na cumpiglia la RBC betg tschertas expensas. Ins sto far quint, che la chargia supplementara effectiva saja in pau pli gronda. (Missiva dals 16 d'october 2024 tar la realisaziun e la finanziaziun da l'Iniziativa per ina 13avla renta da la AVS, BBl 2024 2747 cifra 6.5; fedlex.admin.ch > Bundesblatt Startseite BBl)

Proxima refurma da la AVS en planisaziun

Parallelamain a la finanziaziun da la 13avla renta da la AVS lavura il Cussegl federal vi da la proxima refurma da la AVS. Cun la refurma AVS2030 vul il Cussegl federal dar tranter auter impuls, per che dapli persunas lavurian fin a la veglia-detgna da renta e pli ditg. Plinavant vul el segirar la stabilitad finanziala da la AVS per il proxim decenni. Il Cussegl federal vegn previsiblamain a suttametter la refurma AVS2030 la primavaira 2027 al parlament.

Debatta

Parlament

Il parlament ha discutà intensivamain, co che la 13avla renta da la AVS duai vegnir finanziada. Per l'ina è resultada la dumonda, sch'igl è necessari da prender mesiras immediatas u sche la finanziaziun po vegnir reglada cun la proxima refurma da la AVS. Per l'autra èsi vegnì discutà, sche betg mo la taglia sin la plivalur, mabain er las contribuziuns da las persunas assicuradas e dals patruns a la AVS duain vegnir auzadas.

Necessitad d'ina svelta finanziaziun

Suenter ch'il Cussegl federal ha gì preschentà l'atun 2024 ina proposta per finanziar la 13avla renta da la AVS, ha il parlament manà debattas intensivas. La maioritad era da l'avis, ch'i dovria svelt entradas supplementaras per garantir la stabilitad finanziala da la AVS. Ina minoritad era percunter da l'opiniun, che la stabilisaziun finanziala possia vegnir instradada cun la proxima refurma e duaja cuntegnair er mesiras structuralas, sco in augment da la vegliadetgna da renta.

Taglia sin la plivalur u contribuziuns a la AVS

Ina dumonda dispitaivla era, danunder ch'ils daners per la 13avla renta da la AVS duain vegnir. Il Cussegl federal aveva proponì al parlament d'auzar la tariffa normala da la taglia sin la plivalur per 0,7 puncts procentuals per finanziar suffizientamain la 13avla renta da la AVS. Il Cussegl naziunal vuleva medemamain auzar la taglia sin la plivalur, però mo per 0,5 puncts procentuals. Il Cussegl dals chantuns è s'exprimì per ina finanziaziun maschadada, sco ch'ella exista gia oz; uschia fissi stà previs d'auzar tant las contribuziuns da las persunas assicuradas e dals patruns a la AVS per tut en tut 0,2 puncts procentuals sco er la taglia sin la plivalur per 0,4 puncts procentuals. Tenor l'avis dal Cussegl dals chantuns fiss quai stà ina soluziun pli sociala, perquai che las persunas cun salaris pli gronds avessan pajà contribuziuns pli grondas a la AVS e perquai ch'er ils patruns avessan prestà ina cumpart.

Finanziaziun da durada limitada u illimitada

Dispitaivel èsi er stà, sche la finanziaziun supplementara duai esser da durada limitada u illimitada. Il Cussegl federal è s'exprimì per ina finanziaziun da durada illimitada, perquai che la 13avla renta da la AVS vegn pajada duraivlamain. Il Cussegl naziunal ha vulì auzar la taglia sin la plivalur mo fin la fin da l'onn 2033. Il Cussegl dals chantuns ha refusà ina limitaziun dal temp, perquai che quai na fiss betg ina soluziun persistenta e suspendess mo il basegn da finanziaziun.

Decisiun

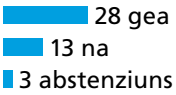
A la fin ha il parlament chattà in cumpromiss: la taglia sin la plivalur duai vegnir auzada per ina durada illimitada. En quest connex vegn la tariffa normala augmentada per 0,4 puncts procentuals e la tariffa speziala da l'hotellaria per 0,2 puncts procentuals. Rauba e servetschs ch'èn suttamess a la tariffa reducida, sco victualias u medicaments, èn dentant exceptads da l'augment, perquai che la tariffa reducida na vegn betg auzada. D'in augment da las contribuziuns a la AVS, sco quai ch'il Cussegl dals chantuns vuleva oriundamain, vegni desistì.

parlament.ch > RM > chavazzins, fatschentas … > 24.073

Votaziun en il Cussegl naziunal

Votaziun en il Cussegl dals chantuns

Arguments

Cussegl federal e parlament

La 13avla renta da la AVS custa l'onn 2026 passa 4 e pli tard passa 5 milliardas francs per onn. Questas expensas supplementaras ston vegnir cuvridas. Uschiglio s'augmentan ils deficits memia fitg e las reservas da la AVS sa reduceschan memia svelt. Cun l'augment da la taglia sin la plivalur po ina part da las expensas supplementaras vegnir finanziada svelt e duraivlamain. Il Cussegl federal ed il parlament sustegnan il project particularmain per ils suandants motivs:

AVS er per generaziuns futuras

La pli impurtanta ovra sociala da la Svizra sto vegnir segirada. Er las generaziuns futuras duain pudair far quint cun la AVS. Per quest intent sto ella adina avair avunda daners. Finanziar ina part da la 13avla renta da la AVS sur la taglia sin la plivalur è in pass impurtant en quest connex.

Basegn d'agir urgent

Cun la 13avla renta vegn extendida la AVS. Senza entradas supplementaras resultan per la AVS a partir da l'onn 2026 deficits da milliardas, che laschan diminuir las reservas da la AVS. Perquai dovri ina soluziun svelta e duraivla per finanziar la 13avla renta da la AVS. Pli tard ch'i vegn agì e pli chara che la finanziaziun daventa.

Mantegnair la stabilitad da la AVS

Sche la AVS dat ora mintg'onn dapli daners per rentas, che quai ch'ella incassescha, sa reduceschan sias reservas pli e pli fitg sut la valur ch'è prescritta da la lescha. Quai indeblescha considerablamain la stabilitad da la AVS ed è irresponsabel envers las generaziuns futuras. Cun la finanziaziun qua avant maun po vegnir franada la diminuziun dal fond e las reservas vegnan protegidas.

Finanziaziun equilibrada

La tariffa pli auta da la taglia sin la plivalur è ina soluziun equilibrada, perquai ch'ella vegn pajada da tuttas e tuts. La 13avla renta da la AVS vegn uschia purtada da tut las generaziuns, tant da la populaziun che lavura sco er da las persunas pensiunadas che retschaivan la 13avla renta da la AVS.

Soluziun sociala

Per tscherta rauba dal mintgadi, sco victualias u medicaments, na vegn la taglia sin la plivalur betg auzada. Quai è social: persunas cun entradas mesaunas u pitschnas vegnan uschia engrevgiadas mo minimalmain. Persunas cun entradas pli autas e cun in grond consum contribueschan dapli a las entradas supplementaras da la taglia sin la plivalur.

Contribuziun per la segirezza sociala

La taglia sin la plivalur è in med raschunaivel per finanziar la 13avla renta da la AVS. Las entradas supplementaras servan al bainstar general: sur la AVS van ellas la finala a favur da l'entira populaziun. Uschia vegn rinforzada la solidaritad ch'è francada en la AVS tranter giuven e vegl e tranter pover e ritg, e la segirezza sociala en Svizra vegn consolidada.

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Per tut quests motivs recumondan il Cussegl federal ed il parlament d'acceptar il conclus federal davart la finanziaziun supplementara da la AVS tras in augment da la taglia sin la plivalur.

Gea

admin.ch/finanziaziun-supplementara-AVS

§

Text da votaziun

Conclus federal
davart la finanziaziun supplementara da la AVS
tras in augment da la taglia sin la plivalur

dals 19 da zercladur 2026

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,
suenter avair gì invista da la missiva dal Cussegl federal dals 16 d'october 2024[1],
concluda:

I

La Constituziun federala[2] vegn midada sco suonda:

*Art. 130 al. 3^quinquies^ e 3^sexies^*

3quinquies Per garantir la finanziaziun da la 13avla renta da vegliadetgna auza il Cussegl federal la tariffa normala per 0,4 puncts procentuals e la tariffa speziala per prestaziuns d'alloschament per 0,2 puncts procentuals.

3sexies Il retgav da l'augment tenor l'alinea 3quinquies vegn attribuì cumplainamain al Fond da cumpensaziun da l'assicuranza per vegls e survivents.

II

1 Quest conclus vegn suttamess a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

2 Il Cussegl federal fixescha l'entrada en vigur.

1 BBl **2024** 2747
2 SR **101**

En detagl

Iniziativa dal pievel «Per ina limitaziun dals fieus artifizials»

Arguments dal comité d'iniziativa	→	30
Arguments dal Cussegl federal e dal parlament	→	32
Text da votaziun	→	34

Situaziun da partenza
Dretg actual

Arder fieus artifizials è permess oz cun tschertas restricziuns. La Confederaziun, ils chantuns e las vischnancas reglan l'import, la vendita e l'utilisaziun da fieus artifizials, per exempel cun limitas da vegliadetgna, obligaziuns da permissiun e restricziuns d'import. Ils chantuns e las vischnancas pon restrenscher u scumandar supplementarmain la vendita e l'utilisaziun da fieus artifizials, per exempel en cas da setgira. Las grevezzas e las ristgas pon vegnir limitadas uschia.

Consequenzas per ils animals

Fieus artifizials pon disturbar e periclitar ils animals e svegliar reflexs da fugia. Grondas detunaziuns e chametgs da glisch clera fan tema a blers animals e chaschunan stress. Animals da niz pon sa blessar, cura ch'els emprovan da fugir. Er animals da chasa, sco chauns e giats, han per part grond stress. Animals selvadis tementads fugian e dovran uschia reservas d'energia preziusas.[1]

Consequenzas per l'uman e l'ambient

Fieus artifizials che vegnan ars, pon er esser ina grevezza per l'uman e l'ambient. Gist sche fieus artifizials na vegnan betg applitgads correctamain, poi dar accidents ed incendis. Fieus artifizials chaschunan ultra da quai curtamain autas concentraziuns da pulvra fina[2] en l'aria ed i resulta rument. Questas grevezzas èn limitadas sin tscherts lieus e resultan mo durant paucs dis da l'onn.

1 Von Arx Urs (2014): Feuerwerkskörper. Umweltauswirkungen und Sicherheitsaspekte. Uffizi federal d'ambient UFAM (editur), Berna. Umwelt Wissen nr. 1423: 139 (↗ bafu.admin.ch > Publikation, Medien > Publikationen des BAFU > Chemikalien.).

2 Tras fieus artifizials resultan mintg'onn pliras tschient tonnas pulvra fina. Tut tenor l'onn correspunda quai a 2 fin 3 pertschient da las emissiuns annualas da pulvra fina en Svizra. Missiva dal Cussegl federal dals 16 d'october 2024 tar l'iniziativa dal pievel «Per ina limitaziun dals fieus artifizials», BBl 2024 2685 cifra 2.4 (↗ fedlex.admin.ch > Bundesblatt > Startseite BBl).

Consum da fieus artifizials

Il consum da fieus artifizials en Svizra divergescha fermamain d'in onn a l'auter. L'onn 2025 èn vegnidas arsas 1443 tonnas. Ils ultims 10 onns ha il consum importà tranter circa 800 e 1900 tonnas.[3] Ina tendenza ch'i vegnissan cumprads dapli u damain fieus artifizials, n'è betg sa mussada ils ultims 10 onns.

L'iniziativa

L'iniziativa dal pievel «Per ina limitaziun dals fieus artifizials» vul proteger ils animals e la glieud cunter la canera da fieus artifizials, reducir la contaminaziun da la natira ed evitar accidents ed incendis. Ella vul ch'i vegnia scumandà da vender e d'utilisar fieus artifizials che fan canera. Per occurrenzas d'impurtanza surregiunala pon ils chantuns permetter excepziuns. L'iniziativa na furnescha nagina definiziun per fieus artifizials che fan canera e per occurrenzas d'impurtanza surregiunala.

Consequenzas da l'acceptaziun

Sche l'iniziativa vegniss acceptada, vegniss francà in scumond en la Constituziun federala: da princip fissi scumandà en l'entir pajais da vender e d'utilisar fieus artifizials che fan canera. Il text da l'iniziativa na definescha betg, tge fieus artifizials che na dastgassan betg pli vegnir vendids ed utilisads. Vinavant permess fissan fieus artifizials che fan pauca canera, sco fieus bengals e vulcans convenziunals. Suenter l'acceptaziun da l'iniziativa avessan il parlament ed il Cussegl federal 2 onns temp per reglar ils detagls dal scumond. En spezial stuessan els definir, tge fieus artifizials che fan pauca canera e che restassan pia permess. Per occurrenzas d'impurtanza surregiunala pudessan las autoritads chantunalas cumpetentas conceder permissiuns excepziunalas sin dumonda.

3 La statistica davart la svieuta da pirotecnica na cuntegna naginas infurmaziuns davart la quantitad da fieus artifizials che fan canera resp. che na fan betg canera (fedpol.admin.ch > Sicherheit > Pyrotechnik, Sprengmittel und Vorläuferstoffe > Pyrotechnik).

Consequenzas per l'economia e l'ambient

In scumond chaschunass perditas economicas per la branscha da fieus artifizials. Pertutgads fissan en spezial ils importaders ed ils commerziants. Percunter sa reducissan las mulestas ed ils disturbis per la glieud ed ils animals tras la canera da fieus artifizials, tras la contaminaziun da l'aria e dal terren sco er tras il privel da blessuras u d'incendis. Pervia dals fieus artifizials publics permess pudessan dentant vinavant resultar consequenzas negativas, cunzunt ina curta contaminaziun tras pulvra fina.

Arguments

Comité d'iniziativa

Festas duain colliar e far plaschair. Adina dapli glieud giavischa perquai da festivar en ina furma moderna, che prenda resguard sin ils umans, ils animals e l'ambient. Fieus artifizials nuncoordinads che fan gronda canera, èn per blera glieud ina gronda grevezza. Qua porscha l'iniziativa ina soluziun: persunas privatas na dastgan betg arder fieus artifizials che fan gronda canera. Fieus artifizials organisads publicamain ed alternativas cun pauca canera, sco vulcans, restan er vinavant pussaivels.

L'utilisaziun privata da fieus artifizials è escalada

Blers resentan las detunaziuns nunspetgadas sco disturbi. L'iniziativa intervegn là, nua che questa grevezza cumenza: tar ils fieus artifizials privats che fan gronda canera. Perquai ch'ils fieus artifizials privats vegnan envidads gia avant ed er anc suenter ils dis da festa, dura la canera en blers lieus bler pli ditg che las festivitads sco talas. Fieus artifizials paschaivels e bufatgs, sco vulcans, èn in'alternativa raschunaivla.

Ils animals da cumpagnia e da niz sco er ils animals selvadis tschiffan tema e panica

Las detunaziuns andetgas chaschunan stress e reacziuns da panica tar ils animals. En lur tema emprovan blers animals da fugir. En quest connex datti adina puspè accidents, blessuras e mortoris. Las possessuras ed ils possessurs d'animals da cumpagnia ston perquai prender vastas mesiras da protecziun enturn il 1. d'avust e da Son Silvester. Ils animals da niz ed ils animals selvadis na pon betg fugir da la canera. Els vegnan tementads. Ed ils animals selvadis perdan – pervia da la fugia – reservas d'energia impurtantas.

Segirezza e sanadad per giuven e vegl

Detunaziuns nunspetgadas han influenzas negativas sin il bainstar. Ellas pon far tema e stress u chaschunar problems da sanadad tar uffants e persunas creschidas. L'utilisaziun privata da fieus artifizials po chaschunar accidents cun per part grevas blessuras ubain incendis e donns materials.

Fieus artifizials genereschan rument e donnegeschan la natira

Cun arder fieus artifizials resultan en Svizra mintg'onn 1300 tonnas rument. Ina part da quai resta enavos sin ers, prads u en il spazi public. Quai engrevgescha la natira ed ils animals. Ultra da quai vegnan emessas pulvra fina e substanzas nuschaivlas che contamineschan ils terrens, las auas e l'aria.

Stgaffir ussa ina clera regulaziun naziunala

Oz valan en blers lieus reglas differentas per arder fieus artifizials. Sche l'iniziativa vegn acceptada, resultan cleras cundiziuns generalas en l'entira Svizra. La restricziun da l'utilisaziun privata da fieus artifizials protegia umans, animals ed ambient. Fieus artifizials publics che sveglian emoziuns positivas tar blers umans, restan pussaivels er suenter l'acceptaziun da l'iniziativa.

Recumandaziun dal comité d'iniziativa

Perquai recumonda il comité d'iniziativa:

Gea

feuerwerksinitiative.ch

Il text da questa pagina dubla deriva dal comité d'iniziativa.
El è responsabel per il cuntegn e per la formulaziun.

Arguments

Cussegl federal e parlament

Il Cussegl federal ed il parlament èn conscients dal fatg, che fieus artifizials che fan canera, pon avair consequenzas negativas per la glieud, ils animals e l'ambient. Cun ses scumond va l'iniziativa dentant memia lunsch. Las consequenzas dals fieus artifizials èn limitadas sin tscherts temps e lieus. Ultra da quai pon ils chantuns e las vischnancas restrenscher gia oz la vendita e l'utilisaziun da fieus artifizials. Il Cussegl federal ed il parlament refusan l'iniziativa cunzunt per ils suandants motivs:

Las reglas existentas bastan

Ils chantuns e las vischnancas pon restrenscher u scumandar gia oz la vendita e l'utilisaziun da fieus artifizials. Independentamain da las relaziuns localas prevesa l'iniziativa percunter las medemas reglas per l'entira Svizra. Quellas restrenschessan memia fitg la libertad d'agir dals chantuns e da las vischnancas. Els avessan damain libertads da decider, co che la protecziun da la glieud, dals animals e da l'ambient duai vegnir accordada cun il giavisch d'organisar occurrenzas cun fieus artifizials.

Mantegnair ils usits e las isanzas

Ils fieus artifizials tutgan per blers fixamain tar il 1. d'avust e tar Son Silvester. Arder fieus artifizials è in ritual che dat a blera glieud in sentiment da cuminanza e che ha ina lunga tradiziun. Fieus artifizials èn in med per exprimer il plaschair. Sche l'iniziativa vegniss acceptada, na dastgassan persunas singulas da princip betg pli arder fieus artifizials che fan canera, er betg il 1. d'avust e a Son Silvester. Quai restrenschess memia fitg la libertad da la glieud.

Branscha periclitada

Ils producents, ils importaders, ils commerziants sco er ils pirotecnicists professiunals vegnissan restrenschids fermamain. Per la branscha da fieus artifizials resultassan perditas considerablas da la svieuta, che pudessan metter en dumonda lur existenza.

Guntgida dal scumond

In scumond pudess avair per consequenza, che fieus artifizials, che na correspundan betg a las prescripziuns severas svizras, vegnissan cumprads pli e pli savens a l'exteriur. Quai duvrass dapli controllas e pudess periclitar la segirezza.

Intervenziun exagerada

Las grevezzas tras fieus artifizials èn limitadas sin paucs dis da l'onn. Per il Cussegl federal ed il parlament va l'iniziativa perquai memia lunsch: francar en la Constituziun federala in scumond da vender e d'utilisar fieus artifizials che fan canera, fiss exagerà.

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Per tut quests motivs recumondan il Cussegl federal ed il parlament da refusar l'iniziativa dal pievel «Per ina limitaziun dals fieus artifizials».

Na

admin.ch/iniziativa-cunter-fieus-artifizials

§

Text da votaziun

**Conclus federal
davart l'iniziativa dal pievel
«Per ina limitaziun dals fieus artifizials»**

dals 19 da zercladur 2026

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,
sa basond sin l'artitgel 139 alinea 5 da la Constituziun federala[1],
suenter avair examinà l'iniziativa dal pievel «Per ina limitaziun dals fieus artifizials» ch'è vegnida inoltrada ils 3 da november 2023[2],
suenter avair gì invista da la missiva dal Cussegl federal dals 16 d'october 2024[3],
concluda:

Art. 1

[1] L'iniziativa dal pievel dals 3 da november 2023 «Per ina limitaziun dals fieus artifizials» è valaivla e vegn suttamessa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

[2] L'iniziativa ha il suandant text:

La Constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 74a Fieus artifizials

[1] Igl è scumandà da vender e d'utilisar fieus artifizials che fan canera.

[2] Per occurrenzas d'impurtanza surregiunala po l'autoritad chantunala cumpetenta conceder permissiuns excepziunalas sin dumonda.

[3] Ils chantuns èn cumpetents per l'execuziun da las prescripziuns, sche la lescha na resalva betg quella a la Confederaziun.

Art. 197 cifra 15[4]

15. Disposiziun transitorica tar l'art. 74a (Fieus artifizials)

Las disposiziuns executivas tar l'artitgel 74*a* entran en vigur il pli tard 2 onns suenter che quest artitgel è vegnì acceptà dal pievel e dals chantuns.

1 SR **101**
2 BBl **2023** 2747
3 BBl **2024** 2685
4 La cifra definitiva da questa disposiziun transitorica vegn fixada da la Chanzlia federala suenter la votaziun dal pievel.

§ **Art. 2**

L’Assamblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar l’iniziativa.

En detagl

Iniziativa dal pievel «Gea a taglias federalas gistas er per ils pèrs maridads – Per finalmain metter ina fin a la discriminaziun da la lètg!»

Arguments dal comité d'iniziativa	→	44
Arguments dal Cussegl federal e dal parlament	→	46
Text da votaziun	→	48

Situaziun da partenza
Taglias tenor il dretg vertent

Persunas maridadas èn suttamessas oz cuminaivlamain e persunas betg maridadas individualmain a la taglia, er sch'ellas vivan ensemen sco pèr. Las entradas respectivamain la facultad da pèrs maridads vegnan pia quintadas ensemen per l'imposiziun da taglia. Uschia arrivan pèrs maridads sin in stgalim da progressiun pli aut.[1] Percunter survegnan els ina tariffa da taglia pli favuraivla e tschertas deducziuns da taglia. Sche omadus conjugals han entradas sumegliantas, pajan els oz tar la Confederaziun ed en ina part dals chantuns tendenzialmain dapli taglia che pèrs betg maridads, che vivan en medemas relaziuns economicas. Quai è cunzunt il cas tar pèrs maridads cun uffants. Ins discurra d'ina puniziun da la maridaglia. Sche las entradas dals conjugals èn differentas, pajan els oz tendenzialmain damain taglia che pèrs betg maridads en medemas relaziuns economicas. Quai vala tant per la taglia federala sco er per las taglias chantunalas. Ins discurra d'in bonus da la maridaglia.[2]

Imposiziun da taglia individuala

Ils 8 da mars 2026 han las votantas ed ils votants approvà la Lescha federala davart l'imposiziun da taglia individuala. Quella prevesa che er persunas maridadas vegnan suttamessas individualmain a la taglia federala, chantunala e communala, e quai il pli tard a partir da l'onn 2032. Quai vul dir che mintga persuna declera sias atgnas entradas e sia atgna facultad, independentamain da ses stadi civil. Persunas maridadas e betg maridadas en medemas relaziuns economicas pajan uschia adina tuttina blera taglia. La puniziun ed il bonus da la maridaglia vegnan abolids.

1 Progressiun fiscala vul dir, che persunas cun grondas entradas u cun gronda facultad pajan procentualmain dapli taglia che persunas cun damain entradas u facultad. L'effect vegn cuntanschì suandantamain: pli grondas che las entradas e la facultad èn e pli fitg che la tariffa da taglia s'augmenta.

2 Tenor la stimaziun actualisada da l'Administraziun federala da taglia AFT eran l'onn 2022 var 690 000 pèrs maridads pertutgads da la puniziun da la maridaglia tar la taglia federala directa. En cumparegliaziun cun in pèr betg maridà en medemas relaziuns economicas han els numnadamain stuì pajar almain 10 pertschient dapli taglia. Cuntrari han circa 630 000 pèrs maridads profità d'in bonus da la maridaglia, perquai ch'els han stuì pajar almain 10 pertschient damain taglia cumpareglià cun in pèr betg maridà en medemas relaziuns economicas. Davart il dumber da pèrs maridads ch'èn pertutgads d'ina puniziun u d'in bonus da la maridaglia tar las taglias chantunalas sin las entradas na datti naginas stimaziuns.

Ulteriura votaziun dal pievel

La Lescha federala davart l'imposiziun da taglia individuala vegniva gist tractada en il parlament, cura che l'iniziativa dal pievel qua en discussiun è reussida l'onn 2024. L'iniziativa vul medemamain abolir la puniziun da la maridaglia. Cuntrari a l'imposiziun da taglia individuala pretenda ella dentant che pèrs maridads vegnian vinavant suttamess cuminaivlamain a la taglia. Pervia da quai datti puspè ina votaziun dal pievel.

L'iniziativa
Duas pretensiuns centralas

L'iniziativa vul fixar da nov en la Constituziun, che las entradas d'in pèr maridà vegnian quintadas ensemen per la taglia federala directa. Il medem mument na duain pèrs maridads betg vegnir dischavantagiads tar la taglia federala directa envers auters pajataglias.

Disposiziuns transitoricas

Sch'ina lescha davart la realisaziun da l'iniziativa n'entrass betg en vigur fin il 1. da schaner 2030, stuess il Cussegl federal introducir in'uschenumnada calculaziun da taglia alternativa tar la Confederaziun: la taglia federala directa d'in pèr maridà vegniss calculada ina giada tenor l'imposiziun da taglia cuminaivla; supplementarmain vegnissi calculà tenor l'imposiziun da taglia da persunas betg maridadas. Il pèr maridà pajass lura la summa pli bassa. Il Cussegl federal na pudess betg midar las tariffas actualas. Questa regulaziun valess, fin ch'ina nova lescha giess en vigur.

Realisaziun tras il parlament
Models pussaivels

Il parlament stuess realisar las pretensiuns da l'iniziativa en ina lescha. Per quest intent pudess il parlament applitgar differents models da taglia, sco il splitting cumplain, il splitting parzial u la calculaziun da taglia alternativa. L'iniziativa avess per consequenza che persunas maridadas vegnissan vinavant tractadas auter en reguard fiscal che persunas betg maridadas.

Models pussaivels per suttametter pèrs maridads cuminaivlamain a la taglia
Splitting cumplain, splitting parzial u calculaziun da taglia alternativa

Model	Uschia funcziuni	Consequenzas
Splitting cumplain	Las entradas quintadas ensemen vegnan partidas sin dus. La tariffa da taglia pli bassa che resulta da quai, vegn applitgada per tut las entradas.	– La puniziun da la maridaglia vegn abolida. – Per regla han pèrs maridads in bonus da la maridaglia. – En cumparegliaziun cun pèrs maridads ston persunas betg maridadas pajar blera taglia.
Splitting parzial	Las entradas quintadas ensemen vegnan partidas cun in factur da splitting parzial ch'è pli pitschen che 2, dentant pli grond che 1. La tariffa da taglia pli bassa che resulta da quai, vegn applitgada per tut las entradas.	Pli aut ch'il factur da splitting parzial è: – e pli darar ch'ina puniziun da la maridaglia resta. – e pli blers pèrs maridads che profitan d'in bonus da la maridaglia. – e dapli taglia che persunas betg maridadas ston pajar cumpareglià cun pèrs maridads.
Calculaziun da taglia alternativa	La taglia d'in pèr maridà vegn calculada ina giada tenor l'imposiziun da taglia cuminaivla; supplementarmain vegni calculà tenor l'imposiziun da taglia da persunas betg maridadas. Il pèr maridà paja lura la summa pli bassa.	– La puniziun da la maridaglia vegn abolida. – En cas d'ina imposiziun da taglia cuminaivla han pèrs maridads in bonus da la maridaglia. – I po dar in tractament inegual tranter pèrs maridads cun ina suletta e cun duas pajas, malgrà medemas entradas totalas. – Persunas betg maridadas ston pajar dapli taglia che pèrs maridads che vegnan suttamess cuminaivlamain a la taglia.

In'explicaziun pli precisa dals models e da lur consequenzas sa chatta en la missiva dal Cussegl federal dals 7 da mars 2025 tar l'iniziativa dal pievel «Gea a taglias federalas gistas er per ils pèrs maridads – Per finalmain metter ina fin a la discriminaziun da la lètg!», BBl 2025 1092 cifra 4.2.2 e 4.2.3 (↗ fedlex.admin.ch > Bundesblatt > Startseite BBl).

Consequenzas per las entradas fiscalas

Las consequenzas finanzialas per la Confederaziun ed ils chantuns dependan da la dumonda, co ch'il parlament realisescha l'iniziativa. En spezial fiss el da princip liber da fixar las tariffas da taglia. Sche l'iniziativa vegniss realisada sin basa da las tariffas da taglia che valan oz per la taglia federala directa, resultassan circa, tut tenor la concepziun, tranter 680 milliuns e 3 milliardas francs damain entradas per onn[3]. Questas perditas d'entradas pertutgassan er ils chantuns: els perdessan mintga onn circa 140 fin 640 milliuns francs, damai ch'els èn participads a la taglia federala directa.

Consequenzas per ils pajataglias

Per ademplir las pretensiuns da l'iniziativa stuess il parlament distgargiar pèrs maridads en cumparegliaziun cun persunas betg maridadas. Per che las perditas d'entradas na sajan betg memia grondas, stuess il parlament engrevgiar tscherts pajataglias pli fitg che oz. En emprima lingia fissan las persunas betg maridadas pertutgadas da quai; i pudess dentant er esser ch'ina part dals pèrs maridads stuess pajar dapli taglia.

Consequenzas per ils stimuls per in'activitad da gudogn

Sche la persuna maridada che realisescha il segund gudogn augmenta ses pensum, lura resultan tar l'imposiziun da taglia cuminaivla taglias pli autas sin las entradas supplementaras che tar l'imposiziun da taglia individuala. Per las persunas che realiseschan il segund gudogn, dastgassan ils stimuls d'augmentar lur pensum da lavur bain esser pli pitschens che tar l'imposiziun da taglia individuala.

Realisaziun tras il Cussegl federal
Calculaziun da taglia alternativa

Sche l'iniziativa na fiss betg anc realisada il 1. da schaner 2030, stuess il Cussegl federal introducir sin plaun federal la calculaziun da taglia alternativa cun agid d'ina ordinaziun. Quai prevesan las disposiziuns transitoricas. En quest cas fiss el lià vi da las tariffas da taglia vertentas, avess dentant ina tscherta libertad d'agir tar la realisaziun concreta.

3 La AFT ha fatg las stimaziuns cun datas da la statistica da la taglia federala da l'onn 2022. Ils resultats èn vegnids extrapolads sin l'onn 2026. Las stimaziuns sa basan sin supposiziuns. Igl è da far quint, che las consequenzas finanzialas stimadas fetschian – en il decurs dals onns – il medem svilup sco las entradas da la taglia federala directa. Guardar missiva dal Cussegl federal dals 7 da mars 2025 tar l'iniziativa dal pievel «Gea a taglias federalas gistas er per ils pèrs maridads – Per finalmain metter ina fin a la discriminaziun da la lètg!», BBl 2025 1092, cifra 4.2 (fedlex.admin.ch > Bundesblatt > Startseite BBl).

Consequenzas per las entradas fiscalas

Cun la calculaziun da taglia alternativa sa reducissan las entradas annualas da la taglia federala directa, tut tenor realisaziun, per var 680 milliuns fin 1,4 milliardas francs[4]. Questas perditas d'entradas pertutgassan er ils chantuns: els perdessan mintg'onn circa 140 fin 300 milliuns francs, damai ch'els èn participads a la taglia federala directa.

Consequenzas per ils pajataglias

Da la calculaziun da taglia alternativa profitassan, en cumparegliaziun cun oz, cunzunt ils pèrs maridads che han duas entradas pli autas e cumparegliablas. Per las persunas betg maridadas che n'han betg uffants na sa midass nagut. Sche l'iniziativa vegniss realisada cun distgargias da var 1,4 milliardas francs, profitassan supplementarmain ils pèrs maridads che han duas entradas fitg differentas. Sche l'iniziativa vegniss realisada cun distgargias da var 680 milliuns francs, stuessan ils pèrs maridads che han entradas fitg differentas e las persunas betg maridadas che n'han betg uffants, pajar dapli che oz.

Consequenzas per ils stimuls per in'activitad da gudogn

Cumpareglià cun oz dastgass la calculaziun da taglia alternativa dar pli gronds stimuls per in'activitad da gudogn, perquai ch'ina part dals pèrs maridads vegniss suttamessa individualmain a la taglia federala directa. Ils stimuls per in'activitad da gudogn dastgassan dentant esser pli pitschens che tar l'imposiziun da taglia individuala, cunzunt perquai che quella vala er per las taglias chantunalas.

Custs administrativs

Cuntrari a l'imposiziun da taglia individuala stuessan pèrs maridads vinavant inoltrar ina declaraziun da taglia cuminaivla. Tar la calculaziun da taglia alternativa s'augmentass la cumplexitad per las autoritads da taglia e per ils pajataglias cunzunt lura, sche tschertas entradas e deducziuns na vegnissan betg mintgamai attribuidas pauschalmain per la mesadad als pèrs maridads.

4 Stimaziuns da la AFT (guardar annotaziun precedenta)

Consequenzas per l'imposiziun da taglia individuala

L'iniziativa pretenda ch'ils pèrs maridads vegnan mintgamai suttamess cuminaivlamain a la taglia federala directa. L'imposiziun da taglia individuala ch'il pievel ha acceptà, stat en cuntradicziun cun quai. Sch'il pievel ed ils chantuns acceptan l'iniziativa, na po l'imposiziun da taglia individuala pia betg vegnir introducida sin plaun federal. Auter è quai tar las taglias chantunalas. Questas n'èn betg pertutgadas directamain da l'iniziativa. Quai vul dir: a partir dal cumenzament da l'onn 2032 pudess valair en ils chantuns l'imposiziun individuala e tar la Confederaziun l'imposiziun cuminaivla, sch'il parlament n'ha betg realisà l'iniziativa fin lura u sch'ina lescha correspundenta fa naufragi pervia d'in referendum.

Sche l'iniziativa vegn refusada

Sche l'iniziativa vegn refusada, vala a partir dal 1. da schaner 2032 l'imposiziun da taglia individuala gia acceptada tant per la Confederaziun sco er per ils chantuns e las vischnancas. Ella aboliss la puniziun ed il bonus da la maridaglia. La tariffa valess per tut ils pajataglias, pia er per las persunas betg maridadas. Tar la taglia federala directa distgargia l'imposiziun da taglia individuala ils pajataglias tut en tut per circa 700 milliuns francs per onn.[5]

5 Stimaziuns da la AFT (guardar annotaziuns precedentas). L'actualisaziun da las consequenzas finanzialas da l'imposiziun da taglia individuala sa basa per l'ina sin las pli novas calculaziuns approximativas da las entradas da la taglia federala directa. Per l'autra èn vegnidas fatgas – en il rom da tschertas meglieraziuns da las datas disponiblas – adattaziuns metodicas che correspundan a las stimaziuns da las consequenzas finanzialas da questa iniziativa dal pievel.

Arguments

Comité d'iniziativa

La populaziun svizra ha decidì ch'ils dischavantatgs fiscals per pèrs maridads duain vegnir eliminads. L'Iniziativa da fairness franchescha per quest intent in cler princip en la Constituziun federala: pèrs maridads vegnan suttamess communablamain a la taglia federala directa e na dastgan betg vegnir dischavantagiads envers auters pajataglias.

Modernitad

Oz vivan pèrs maridads tenor differents models: tuts dus conjugals lavuran a temp cumplain, in genitur reducescha il pensum per la famiglia, in auter sa scolescha vinavant u tgira confamigliars. Il stadi na duai betg privilegiar fiscalmain in model da viver specific. L'Iniziativa da fairness lascha a tut ils pèrs maridads la libertad da concepir sezs lur vita – senza dischavantatgs fiscals. Quai è politica fiscala moderna. Modern vul dir: respectar tut ils models da viver.

Gistadad

L'Iniziativa da fairness eliminescha la puniziun da la maridaglia senza stgaffir novas inegualitads. Ella procura che pèrs maridads na pajan betg dapli taglia federala directa che pèrs nunmaridads en ina situaziun economica cumparegliabla. Da quai profiteschan en spezial famiglias cun uffants sco er pèrs maridads che surpiglian lavurs d'assistenza u da tgira. Gist signifitga: la medema situaziun economica, la medema grevezza fiscala.

Simpladad

Pèrs maridads empleneschan vinavant mo ina declaraziun da taglia communabla. En quella moda vegn abolida la puniziun da la maridaglia, senza ch'ils fatgs fiscals stoppian vegnir restructurads cumplettamain e senza generar milliuns declaraziuns da taglia supplementaras. Davart la concepziun detagliada vegn il parlament a discutar ed a decider. Quai è ina soluziun simpla e pragmatica. Perquai: gea a taglias federalas gistas per pèrs maridads.

Recumandaziun dal comité d’iniziativa

Perquai recumonda il comité d’iniziativa:

Gea

ja-zu-fairness.ch

Il text da questa pagina dubla deriva dal comité d’iniziativa.
El è responsabel per il cuntegn e per la formulaziun.

Arguments

Cussegl federal e parlament

L'iniziativa dal pievel privilegiass las persunas maridadas envers las betg maridadas. Plinavant n'è ella betg cumpatibla cun l'imposiziun da taglia individuala ch'è vegnida acceptada dal pievel, ed ella stgaffescha malsegirezzas en il sistem fiscal. Il Cussegl federal ed il parlament refusan il project da votaziun cunzunt per ils suandants motivs:

Acceptà l'imposiziun da taglia individuala

La finamira da l'iniziativa d'abolir la puniziun da la maridaglia è gia cuntanschida: las votantas ed ils votants han decidì ils 8 da mars 2026 d'introducir l'imposiziun da taglia individuala. Tar la taglia na vegn uschia betg mo abolida la puniziun da la maridaglia, mabain er il bonus da la maridaglia. Quai è equilibrà.

Tractament fiscal inegual

L'iniziativa privilegescha pèrs maridads. En blers cas vegnissan pèrs betg maridads engrevgiads pli fitg che pèrs maridads. L'imposiziun da taglia individuala tracta percunter tut las persunas tuttina, independentamain dal fatg, sch'ellas èn maridadas u betg. Ultra da persunas maridadas distgargia ella er persunas betg maridadas.

L'iniziativa stgaffescha malsegirezzas

L'iniziativa pertutga mo la taglia federala directa. L'imposiziun da taglia individuala percunter regla l'imposiziun da taglia sin plaun federal, chantunal e communal. Sche l'iniziativa vegniss acceptada, pudessan resultar sistems cuntradictorics: imposiziun da taglia cuminaivla tar la Confederaziun ed imposiziun da taglia individuala tar ils chantuns e las vischnancas. Quai fiss cumplex e chaschunass fitg blera lavur administrativa. Plinavant stuessan ils chantuns promover la realisaziun da l'imposiziun da taglia individuala senza savair, sch'ella vegn propi introducida. Quai stgaffescha malsegirezzas.

Stimuls pli flaivels per in'activitad da gudogn

L'imposiziun da taglia cuminaivla dat damain stimuls da cumenzar u d'extender in'activitad da gudogn che l'imposiziun da taglia individuala. Obstachels fiscals pli gronds tar l'imposiziun da taglia cuminaivla retegnan las persunas maridadas che realiseschan in segund gudogn d'auzar lur pensum da lavur.

Egualitad engrevgiada

Ils obstachels fiscals per persunas che realiseschan il segund gudogn flaivlentan l'independenza finanziala d'omadus conjugals. Els han consequenzas negativas per il provediment da vegliadetgna e las garanzias en cas d'in divorzi. Tut quai engrevgescha l'egualitad tranter dunna ed um.

Privel d'entradas pli pitschnas

La realisaziun da l'iniziativa è averta. I n'è betg cler, sche e concretamain tge lescha che chattass ina maioritad en il parlament. Tut tenor, co che l'iniziativa vegn realisada, smanatschan tar la taglia federala directa grondas perditas d'entradas da fin a 3 milliardas francs per onn.

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Per tut quests motivs recumondan il Cussegl federal ed il parlament da refusar l'iniziativa dal pievel «Gea a taglias federalas gistas er per ils pèrs maridads – Per finalmain metter ina fin a la discriminaziun da la lètg!».

Na

admin.ch/imposiziun-pers-maridads

§

Text da votaziun

Conclus federal
davart l'iniziativa dal pievel «Gea a taglias federalas gistas er per ils pèrs maridads – Per finalmain metter ina fin a la discriminaziun da la lètg!»

dals 19 da zercladur 2026

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,

sa basond sin l'artitgel 139 alinea 5 da la Constituziun federala[1],
suenter avair examinà l'iniziativa dal pievel «Gea a taglias federalas gistas er per ils pèrs maridads – Per finalmain metter ina fin a la discriminaziun da la lètg!» ch'è vegnida inoltrada ils 27 da mars 2024[2],
suenter avair gì invista da la missiva dal Cussegl federal dals 7 da mars 2025[3],
concluda:

Art. 1

[1] L'iniziativa dal pievel dals 27 da mars 2024 «Gea a taglias federalas gistas er per ils pèrs maridads – Per finalmain metter ina fin a la discriminaziun da la lètg!» è valaivla e vegn suttamessa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

[2] L'iniziativa ha il suandant text:

La Constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 128 al. 3bis

[3bis] Las entradas d'in pèr maridà vegnan quintadas ensemen. La lescha procura, che pèrs maridads na vegnian betg dischavantagiads envers auters pajataglias.

Art. 197 cifra 15[4]

15. Disposiziuns transitoricas tar l'art. 128 al. 3bis (Betg dischavantagiar pèrs maridads tar la taglia federala directa)

[1] Sche las disposiziuns legalas executivas n'entran betg en vigur entaifer 3 onns suenter l'acceptaziun da l'artitgel 128 alinea 3bis tras il pievel ed ils chantuns, decretescha il Cussegl federal per quest termin las disposiziuns executivas necessarias en in'ordinaziun; quellas valan, fin che las disposiziuns legalas entran en vigur.

1 SR **101**
2 BBl **2024** 937
3 BBl **2025** 1092
4 La cifra definitiva da questas disposiziuns transitoricas vegn fixada da la Chanzlia federala suenter la votaziun dal pievel.

§

2 Per garantir che pèrs maridads na vegnian betg dischavantagiads envers auters pajataglias, regla il Cussegl federal en l'ordinaziun per ils pèrs maridads:

a. ch'i dat – ultra da la taxaziun cuminaivla – in'alternativa da calcular la taglia a maun da la tariffa e da las deducziuns per persunas betg maridadas tenor la legislaziun davart la taglia federala directa; e

b. ch'i vegn mess a quint il bass dals dus imports fiscals calculads.

Art. 2

L'Assamblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar l'iniziativa.

En detagl

Midada da la Lescha davart il material da guerra

Arguments dal comité da referendum	→	56
Arguments dal Cussegl federal e dal parlament	→	58
Text da votaziun	→	60

Situaziun da partenza
Rolla da l'industria d'armament

La neutralitad da la Svizra è armada: l'armada defenda il pajais e la neutralitad. Per quest intent dovra la Svizra in'atgna industria da segirezza e d'armament. Per mantegnair lur cumpetitivitad èn questas interpresas dependentas d'incaricas da l'exteriur; la dumonda en Svizra è memia pitschna per ellas.

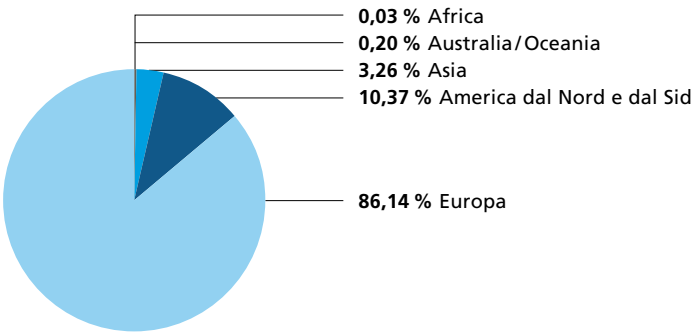
Situaziun giuridica actuala

Per exportar material da guerra dovri in'autorisaziun. L'october 2021 ha il parlament integrà e rinforzà ils criteris d'autorisaziun en la Lescha davart il material da guerra. Fatschentas cun l'exteriur na vegnan betg autorisadas, sch'il pajais da destinaziun è involvì en in conflict naziunal u internaziunal armà, sch'el violescha gravantamain e sistematicamain dretgs umans u sch'il privel è grond, ch'il material da guerra vegn duvrà cunter la populaziun civila u dà vinavant illegalmain a terzs.

Tge è material da guerra?

Sco material da guerra valan:
- armas, sistems d'armas, muniziun, materia explosiva militara;
- objects d'equipament ch'èn concepids per manar in cumbat;
- elements da la producziun da material da guerra, che pon evidentamain vegnir duvrads mo per intents militars.

Export da material da guerra: cumpart per continent 2025
Sin basa da las permissiuns dal SECO è vegnì exportà material da guerra per var 950 miu. francs.

Funtauna: exports da material da guerra per continent 2025, Secretariat da stadi per l'economia SECO, mars 2026 (seco.admin.ch > Themen > Aussenwirtschaft > Exportkontrollen, Investitionsprüfung und Sanktionen > Rüstungsgüter > Statistik)

Svilups da la politica da segirezza

Cun la Lescha davart il material da guerra vertenta n'ha il Cussegl federal strusch opziuns per reagir sin svilups da la politica da segirezza. Perquai ha il Cussegl federal stuì refusar dumondas da stadis che vulevan dar vinavant material da guerra a l'Ucraina, suenter che quella era vegnida attatgada da la Russia il favrer 2022. En il fratemp signaliseschan stadis partenaris europeics, ch'els vulan en l'avegnir mo pli retrair material d'armament da la Svizra, sch'els pon decider sezs, sche ed a tgi ch'els dattan vinavant il material. Ultra da quai saja impurtant per els, ch'els survegnian er en cas d'in conflict vinavant material, cunzunt er tocca da reserva.

Decisiun dal parlament

Il parlament ha discutà questa tematica. En il center èn stadas las dumondas, sche stadis partenaris duain dastgar dar vinavant material da guerra da la Svizra ad auters stadis e sch'il Cussegl federal duai survegnir dapli libertad d'agir per autorisar exports da material da guerra. Il december 2025 ha il parlament concludì da midar la Lescha davart il material da guerra ed uschia da schluccar las reglas per reexportar ed exportar material da guerra. Cunter questa midada èsi vegnì fatg in referendum. Perquai vegn il project ussa suttamess a la votaziun dal pievel.

Project da votaziun

Saivs directivas per fatschentas cun l'exteriur

Er cun la midada vegn l'export da material da guerra autorisà vinavant mo, sche quai na cuntrafa betg al dretg internaziunal, a las obligaziuns internaziunalas da la Svizra ed als princips da la politica exteriura svizra. Per la Svizra sco stadi neutral vala tranter auter:

– nagin sustegn militar per stadis che fan guerra;
– nagina furniziun da bains ch'èn relevants per la guerra e che derivan d'effectivs da la Confederaziun, a stadis che fan guerra;
– tractament egual da tut ils stadis che fan guerra en cas da furniziuns d'interpresas d'armament privatas.

Schluccadas per stadis partenaris

La Lescha davart il material da guerra scumonda vinavant l'export da material da guerra, sch'il pajais da destinaziun è involvì en in conflict armà. Exclus da quai èn dentant da nov 36 stadis partenaris che han controllas d'export sumegliantas sco la Svizra.[1] Dumondas d'exportar material da guerra en quests pajais vegnan per regla permessas, sche l'export na stat betg en cuntradicziun cun las obligaziuns giuridicas da neutralitad ubain cun ils interess da la politica exteriura u da segirezza da la Svizra.

1 En l'agiunta 2 da l'Ordinaziun davart il material da guerra (CS 514.511) ha il Cussegl federal fixà la glista da quests stadis: Argentina, Australia, Austria, Belgia, Bulgaria, Canada, Cipra, Croazia, Danemarc, Estonia, Finlanda, Frantscha, Germania, Giapun, Grezia, Irlanda, Islanda, Italia, Lettonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Norvegia, Nova Zelanda, Pajais Bass, Pologna, Portugal, Reginavel Unì, Rumenia, Slovachia, Slovenia, Spagna, Stadis Unids, Svezia, Tschechia, Ungaria. (Situaziun dal 1. da fanadur 2026 / fedlex.admin.ch > Systematische Rechtssammlung > Startseite SR)

Divergiar dals criteris d'autorisaziun

Da nov po il Cussegl federal divergiar dals criteris d'autorisaziun envers tut ils stadis, sch'igl èn avant maun circumstanzas extraordinarias e sche quai è necessari per defender ils interess da la politica exteriura e da segirezza da la Svizra. En quest connex ston vegnir observadas las obligaziuns internaziunalas, sco per exempel il dretg da neutralitad. Er en situaziuns extraordinarias duai l'industria svizra da segirezza e d'armament restar integrada en la chadaina da valurisaziun internaziunala – er lura, sche stadis partenaris vegnan involvids en conflicts armads.

Naginas declaraziuns da nun-reexportaziun

Stadis che cumpran material da guerra da la Svizra, ston oz s'obligar da betg dar vinavant il material da guerra senza il consentiment da la Svizra («declaraziun da nun-reexportaziun»). Da nov vegn il Cussegl federal a pretender ina tala declaraziun d'in stadi mo pli, sche quai è necessari per motivs da la politica exteriura, da la neutralitad u da la segirezza. Quai na vala dentant betg retroactivamain: declaraziuns da nun-reexportaziun per material da guerra gia furnì restan liantas.

Arguments

Comité da referendum

Tras la schluccada da la Lescha davart il material da guerra pon armas svizras vegnir vendidas u dadas vinavant a stadis arbitrars sco l'Arabia Saudita, la China u il Myanmar. Uschia crescha il privel cleramain, che armas svizras arrivan en ils mauns da gruppas terroristicas e vegnan duvradas en guerras. L'Ucraina è vinavant exceptada da furniziuns d'armas, cumbain ch'ella era al cumenzament l'argument principal per las schluccadas. Igl è cler: la midada da la lescha donnegescha massivamain la segirezza e la neutralitad da la Svizra.

Indebliment radical d'ina lescha cumprovada

L'onn 2008 èn vegnidas introducidas novas reglas per exportar material da guerra. Quellas impedeschan, che armas svizras arrivan en pajais cun guerra civila u vegnan en ils mauns da gruppas terroristicas. Ussa duain vegnir introducidas midadas che pussibiliteschan puspè talas furniziuns. Quai, cumbain ch'il 2025 è stà il segund meglier onn insumma per l'industria d'armament svizra.

Armas svizras per reschims arbitrars

La nova lescha permetta d'exportar armas en pajais sco l'Arabia Saudita u la China. Armas svizras arrivan uschia tar reschims arbitrars ch'èn involvids en guerras u che violeschan sistematicamain ils dretgs umans – e quai er, sch'il privel è grond, che las armas vegnan applitgadas cunter l'atgna populaziun. Quai procura per ina instabilitad supplementara.

Armas svizras tar gruppas terroristicas

Oz na dastgan pajais che han cumprà material da guerra svizzer, betg vender vinavant quest material senza il consentiment da la Svizra. Quai funcziuna e vegn controllà. Sche questas declaraziuns da nun-reexportaziun vegnissan abolidas quasi dal tuttafatg, perdess la Svizra tut la controlla. Betg mo reschims arbitrars, mabain er organisaziuns terroristicas pudessan puspè vegnir en possess d'armas svizras.

Co che granatas da maun svizras èn arrivadas tar il IS

Il cumenzament dals onns 2000 èn granatas da maun da la RUAG vegnidas vendidas als Emirats Arabs Unids (EAU). En Siria èn quellas vegnidas en ils mauns da la milissa terroristica islamistica «Stadi islamic» (IS). Tras la midada da la lescha qua avant maun duain pajais sco ils EAU puspè pudair acquistar pli facilmain armas svizras. Il privel è grond, che questas armas arrivan – sco pli baud – en fauss mauns e cumparan per exempel en la guerra civila en il Sudan.

Nagin sustegn per l'Ucraina

L'Ucraina, che sa defenda dapi l'onn 2022 cunter ina guerra d'agressiun brutala, è exceptada sapientivamain da las novas schluccadas da la Lescha davart il material da guerra. L'Ucraina è stada mo ina stgisa per dastgar dar vinavant en il futur armas a pajais sco l'Arabia Saudita u l'Israel.

La neutralitad patescha

La Svizra n'ha nagin interess da renunziar a sia neutralitad e da furnir armas a pajais che fan guerras violond il dretg internaziunal. Gist quai pussibilitass la midada da la lescha.

Recumandaziun dal comité da referendum

Perquai recumonda il comité da referendum:

Na

kriegsmaterial-referendum.ch

Il text da questa pagina dubla deriva dal comité da referendum.
El è responsabel per il cuntegn e per la formulaziun.

Arguments

Cussegl federal e parlament

Sin l'entir mund è il privel da conflicts armads s'augmentà. Er stadis europeics pudessan vegnir involvids en tals conflicts. La Svizra exportescha pli che 80 pertschient da ses material da guerra en quests stadis. La midada da la Lescha davart il material da guerra garantescha a la Svizra da furnir er en cas da conflicts material da guerra a stadis partenaris, premess ch'il dretg da neutralitad permettia quai. Plinavant dastgan ils stadis partenaris dar vinavant il material da guerra ch'els han cumprà en Svizra. Mo uschia po la Svizra mantegnair ina industria da segirezza e d'armament cumpetitiva. Quai è necessari per la segirezza dal pajais e per ina neutralitad armada credibla. Il Cussegl federal ed il parlament sustegnan il project particularmain per ils suandants motivs:

Salvar la credibladad

La neutralitad armada pretenda, che la Svizra saja abla da sa defender militaricamain. Quai è mo pussaivel, sche la Svizra ha ultra da l'armada er in'atgna industria d'armament.

Mantegnair l'industria d'armament

L'industria d'armament svizra è dependenta da l'export da sia rauba: per ina producziun rentabla na basta la dumonda en Svizra betg. La midada da la Lescha davart il material da guerra permetta a la Svizra da restar integrada en chadainas da valurisaziun internaziunalas e da mantegnair a lunga vista ina industria d'armament cumpetitiva.

Rinforzar la segirezza

En crisas provedan las industrias d'armament l'emprim lur agen pajais. Perquai survegn la Svizra mo furniziuns, sch'ella offrescha sezza material da guerra e sch'ella resta integrada en chadainas da valurisaziun internaziunalas. La midada da lescha rinforza la segirezza da la Svizra, perquai ch'ella rinforza sia posiziun da contractar sin il martgà d'armament. Quai è tant pli impurtant, perquai che la Svizra sco stadi neutral na fa betg part d'allianzas da defensiun.

Consolidar la confidenza

Dapi che la Russia ha attatgà l'Ucraina, ha l'industria d'armament svizra pers in pau da sia confidenza tar ils stadis partenaris europeics. Igl è en l'interess da la segirezza da la Svizra da remediar quai. La midada da lescha facilitescha l'export da material da guerra da la Svizra en stadis partenaris. A medem temp vegnan tals stadis da nov liberads da l'obligaziun da dumandar l'autorisaziun da la Svizra per dar vinavant en l'avegnir material da guerra cumprà. Quai rinforza la confidenza en la Svizra ed en sia industria d'armament. A medem temp mantegna la Svizra sia neutralitad.

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Per tut quests motivs recumondan il Cussegl federal ed il parlament d'approvar la midada da la Lescha davart il material da guerra

Gea

admin.ch/material-da-guerra

§

Text da votaziun

**Lescha federala
davart il material da guerra
(Lescha davart il material da guerra, LMG)**

Midada dals 19 da december 2025

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,
suenter avair gì invista da la missiva dal Cussegl federal dals 12 da favrer 2025[1],
concluda:

I

La Lescha federala dals 13 da december 1996[2] davart il material da guerra vegn midada sco suonda:

Remplazzament d'expressiuns

[1] *Questa midada redacziunala concerna mo il text talian.*

[2] *Questa midada redacziunala concerna mo il text talian.*

Art. 18 Declaraziuns da nun-reexportaziun; excepziuns

[1] Sche quai è necessari per motivs da la politica exteriura, da la politica da neutralitad u da la politica da segirezza, po il Cussegl federal pretender dal destinatur statal final ina declaraziun da nun-reexportaziun.

[2] Da princip vegni renunzià a la declaraziun da nun-reexportaziun per tocs singuls e per gruppas d'elements da material da guerra, sch'igl è cumprovà, che la furniziun fa part d'ina chadaina da valurisaziun internaziunala.

Art. 22a al. 2bis

[2bis] L'alinea 2 litera a na vala betg per ils pajais, per ils quals il Cussegl federal prevesa excepziuns da l'obligaziun d'avair ina permissiun individuala sin basa dals artitgels 15 alinea 2, 16*a* alinea 2 e 20 alinea 3. Las dumondas d'exportaziun vers quests pajais vegnan acceptadas, nun che circumstanzas extraordinarias ed ils interess da la politica exteriura, da la politica da neutralitad u da la politica da segirezza da la Svizra pretendian ina refusa.

1 BBl **2025** 650
2 SR **514.51**

§ *Art. 22b* Divergenza dal Cussegl federal dals criteris d'acceptar fatschentas cun l'exteriur

[1] Observond las premissas da l'artitgel 22 po il Cussegl federal divergiar dals criteris d'autorisaziun tenor l'artitgel 22*a*, sche:

a. circumstanzas extraordinarias èn avant maun; e

b. quai è necessari per mantegnair ils interess da la politica exteriura u da la politica da segirezza dal pajais.

[2] Sche la divergenza vegn concludida a maun d'ina disposiziun, infurmescha il Cussegl federal las cumissiuns per la politica da segirezza da l'Assamblea federala il pli tard 24 uras suenter sia decisiun.

[3] Sche la divergenza vegn concludida a maun d'ina ordinaziun, limitescha il Cussegl federal adequatamain la durada da valaivladad da l'ordinaziun; quella importa maximalmain 4 onns. Il Cussegl federal po prolungar ina giada la durada da valaivladad. En quest cas scada l'ordinaziun 6 mais suenter che sia prolungaziun è entrada en vigur, sch'il Cussegl federal na suttametta betg a l'Assamblea federala fin lura in sboz per adattar ils criteris d'autorisaziun legals tenor l'artitgel 22*a*.

II

[1] Questa lescha è suttamessa al referendum facultativ.

[2] Il Cussegl federal fixescha l'entrada en vigur.

Il Cussegl federal ed il parlament recumondan da votar ils 29 da november 2026 sco suonda:

Gea

Conclus federal davart la finanziaziun supplementara da la AVS tras in augment da la taglia sin la plivalur

Na

Iniziativa dal pievel «Per ina limitaziun dals fieus artifizials»

Na

Iniziativa dal pievel «Gea a taglias federalas gistas er per ils pèrs maridads – Per finalmain metter ina fin a la discriminaziun da la lètg!»

Gea

Midada da la Lescha davart il material da guerra

VoteInfo
L'app davart las votaziuns
Cun videos d'explicaziun e resultats